

**Uchwała Nr XIV/88/2012 z dnia 29 sierpnia 2012 r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żyrzyn na lata 2012-2016**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) - Rada Gminy, działając na wniosek Wójta Gminy Żyrzyn uchwala, co następuje:

**§ 1**

Uchwala się i przyjmuje do realizacji "Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żyrzyn na lata 2012-2016" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

**§ 2**

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żyrzyn.

**§ 3**

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Rady Gminy Żyrzyn  
Nr XIV/88/2012 z dnia 29 sierpnia 2012r.

**GMINNY PROGRAM**  
**PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE**  
**ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE**  
**w Gminie Żyrzyn na lata 2012 - 2016**

**Żyrzyn 2012r.**

## **I. Podstawa prawna**

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.). Zgodnie z art. 6 ust 2 do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

## **II. Wstęp**

*PRZEMOC W RODZINIE TO ZAMIERZONE I WYKORZYSTUJĄCE PRZEWAGĘ SIŁ DZIAŁANIE PRZECIW CZŁONKOWI RODZINY, NARUSZAJĄCE PRAWA I DOBRA OSOBISTE, POWODUJĄCE CIERPIENIE I SZKODY.*

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych zadań. Role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, i jest ona obecna w codziennym życiu.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Z badań dotyczących rodziny, a także obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie bardzo niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Sprawca jest silniejszy, a ofiara słabsza,

- naruszone są prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki przyczyniającej się do jej fizycznej, a także psychicznej szkody, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Przemoc upokarza, wywołuje cierpienie, rodząc tym samym nienawiść i pragnienie odwetu.

Przemoc pojmowana jest także jako wywieranie wpływu na innych ludzi, w wyniku którego ich aktualny poziom rozwoju somatycznego i duchowego jest mniejszy niż potencjalny poziom rozwoju.

Można wyodrębnić różne rodzaje przemocy:

1. *Przemoc fizyczna* – bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, ale także używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożeniem ich użyciem, zadawanie bólu;
2. *Przemoc psychiczna* – sprawowanie przez sprawcę przemocy psychicznej kontroli nad ofiarą, np. straszenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczenie lub grożenie zniszczeniem rzeczy, upokarzanie wulgarnych słów;
3. *Przemoc seksualna* – zmuszenie do współżycia lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także wymuszanie współżycia w nieakceptowanej formie. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia udzielanie im pomocy;
4. *Przemoc finansowa (ekonomiczna)* np. utrzymanie ofiary przemocy w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie jej pracy zawodowej, nie przekazywanie wystarczającej ilości pieniędzy na prowadzenie domu;
5. *Przemoc polegająca na osaczeniu* – np. ciągłe chodzenie z kimś, dzwonienie do niego w celu wyrządzenie mu krzywdy lub zastraszenia;
6. *Przemoc w wymiarze społecznym* – zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie jej wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych.

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w życiu dorosłym.

System prawa w Polsce ściąga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim za:

- art. 207 § 1 k.k. – znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny – podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (ściganie z urzędu)\*.

- art. 191 § 1 k.k. – kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbą bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia – podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 (ściganie z urzędu)\*.

- art. 179 § 1 k.k. – kto przemocą lub groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego)\*\*.

- art. 209 § 1 k.k. – kto uporczywie uchyla się od wykonania ciężącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez nie łożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych – podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego)\*\*.

*\*ściganie z urzędu polega na tym, że prokurator i policja prowadzą postępowanie niezależnie od woli i zgody osoby pokrzywdzonej. Wycofanie skargi lub odmowa zeznań nie jest podstawą do umorzenia postępowania, jeśli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniono przestępstwo.*

*\*\*ściganie na wniosek polega na tym, że bez wniosku osoby pokrzywdzonej postępowanie w danej sprawie nie może być wszczęte.*

Konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno sprawcom jak i ofiarom przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci.

### **III Cele programu.**

#### **CEL GŁÓWNY PROGRAMU:**

#### **Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w Gminie Żyrzyn**

Cel główny będzie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych.

#### **CELAMI SZCZEGÓLOWYMI SĄ:**

1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
2. Wsparcie i profesjonalna pomoc doradcza, terapeutyczna, socjalna – rodzicom dotkniętym przemocą.
3. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

4. Zwiększenie dostępności pomocy instytucjonalnej oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych.
5. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem.
6. Pogłębianie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy i sposobów rozwiązywania tego problemu wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.
7. Wspieranie ofiar przemocy w sytuacjach kryzysowych.
8. Ograniczenie występowania zachowań agresywnych wśród dzieci (ze szczególnym uwzględnieniem agresji słownej).
9. Zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla ofiar i sprawców przemocy (porady psychologa, pedagoga, prawnika, podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy).

### **CELE SZCZEGÓŁOWE REALIZOWANE SĄ POPRZEZ REALIZACJĘ NASTĘPUJĄCYCH ZADAŃ.**

#### **Zadanie 1.**

Rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Systematyczne monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Żyrzyn
2. Analiza istniejącej infrastruktury instytucji pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie.
3. Analiza skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.

#### **Zadanie 2.**

Podnoszenie świadomości społecznej mieszkańców gminy w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania:

Organizacja akcji informacyjnych propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich.

- 1 Systematyczne podnoszenie wiedzy na temat przemocy w rodzinie w szczególności wśród pracowników socjalnych, policjantów, pedagogów, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 2 Udzielanie informacji na temat procedur ochrony prawnej i wsparcia dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.

#### **Zadanie 3.**

Zwiększenie dostępności do instytucjonalnej pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, a w szczególności zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

1. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie przez instytucje oraz w miejscach zamieszkania lub pobytu.
2. Pomoc z zastosowaniem różnych rodzajów form pomocy (interwencja, wsparcie, poradnictwo, edukacja, terapia, monitoring i kontrola stanu bezpieczeństwa).
3. Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom zmuszonym do opuszczenia miejsca zamieszkania lub pobytu (udzielanie schronienia, pomoc socjalna).

4. Ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę ( odseparowanie sprawcy od ofiary, działania korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy).

#### **Zadanie 4.**

Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego i jego działalność

Działania:

1. Wypracowanie procedur interwencji wobec ofiar i sprawców przemocy, opracowanie planów przemocy.
2. Sporządzanie corocznego raportu na temat występowania zjawiska przemocy na terenie gminy Żyrzyn i podjętych działaniach.
3. Monitorowanie sytuacji w rodzinie w których dochodzi do przemocy ze szczególnych uwzględnieniem sytuacji dzieci.
4. Realizacja procedury „Niebieska Karta”.
5. Utworzenie i systematyczne aktualizowanie danych wszystkich instytucji i organizacji na terenie gminy Żyrzyn, powiatu puławskiego, umieszczenie jej na stronie internetowej Gminy Żyrzyn.

### **IV. Realizatorzy programu i jego partnerzy.**

#### **Realizator programu:**

Gmina Żyrzyn we współpracy z:

1. Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Żyrzynie
2. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żyrzynie
3. Szkołami:
  - Szkołą Podstawową w Żyrzynie
  - Szkołą Podstawową w Osinach
  - Szkołą Podstawową w Skrudkach
  - Gimnazjum w Żyrzynie
  - Przedszkole im. Misia Uszatka w Żyrzynie.
4. Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Żyrzynie.
5. Komisariatem Policji w Kurowie.

#### **Partnerzy programu:**

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach.
2. Centrum Interwencji Kryzysowej w Puławach.
3. Sąd Rejonowy w Puławach.
4. Prokuratura Rejonowa w Puławach.

### **V. Przewidywane efekty realizacji programu.**

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Usprawnienie systemu pomocy instytucjonalnej rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.